

Szanowny Panie Przewodniczący, Państwo Radni, Pani Wójt, Szanowni Mieszkańcy Gminy Masłowice!

Debata nad Raportem o stanie Gminy za rok 2025 oraz analiza wykonania budżetu to najważniejszy moment weryfikacji kierunku, w jakim zmierza nasza gmina. Dziś powinniśmy oceniać efektywność podejmowanych decyzji, spójność planowania oraz jakość dialogu społecznego.

Szczegółowo zapoznałam się ze sprawozdaniem finansowym za rok 2025, miałam do niego wiele pytań i w tym miejscu chciałabym bardzo podziękować Pani Skarbnik za udzielenie wyczerpujących odpowiedzi, bo wiem że niektóre z nich wymagały wiele pracy. Odpowiedzi te wyjaśniły wiele kwestii oraz wątpliwości, które nasuwały mi się podczas analizy tego dokumentu. Zwróciłam przede wszystkim uwagę na wysoki stan należności wymagalnych na koniec roku 2025r, które opiewały na łączną kwotę ponad 810 559 zł, rozbieżności między planem a wykonaniem w dochodach majątkowych na kwotę 1 840 000 zł dotyczących zadania „Budowa i przebudowa kanalizacji w miejscowości Chełmo” oraz na kwotę ponad 511 000 zł dotyczących zadania „Rozbudowa i modernizacja budynku Urzędu Gminy”, analizie poddałam również sprawę zakupu wozu asenizacyjnego, wydatki na promocję gminy, naprawę autobusów, gospodarkę komunalną, środki transportu, kwestie związane ze zmniejszeniem mienia oraz różnego rodzaju projekty, ekspertyzy, kosztorysy itp.

Analiza wskaźników budżetowych za rok 2025 wykazuje pewne trendy, które jako radni musimy brać pod uwagę przy planowaniu przyszłości:

- **Zmiana w strukturze subwencji:** Subwencja ogólna dla gminy zmniejszyła się z ponad 9,7 miliona złotych w 2024 roku do 7,4 miliona złotych w 2025 roku, co oznacza spadek o ponad 24% i wpływa na naszą niezależność finansową.
- **Spadek dotacji celowych:** Finansowanie bieżące w postaci dotacji celowych z budżetu państwa zmniejszyło się o blisko 20%.
- **Dynamika wydatków i dochodów:** Dochody ogółem wzrosły o 47,69%, podczas gdy wydatki ogółem o 52,57% – wydatki rosną więc nieco szybciej niż dochody.
- **Wynik budżetu:** Rok 2025 zamknął się realnym deficytem w kwocie ponad 2,2 miliona złotych. Choć jest on mniejszy niż pierwotnie zakładano, pokazuje, że gmina wciąż wydaje więcej niż realnie zarabia.
- **Zobowiązania:** Na koniec roku gmina posiadała zobowiązania z tytułu pożyczek w WFOŚiGW w kwocie blisko 2,4 miliona złotych.

Muszę także zwrócić uwagę na wysoki poziom pozyskanych środków zewnętrznych, co jest niezaprzeczalnym plusem tego roku budżetowego i owocem pracy organu wykonawczego. Tutaj należy pogratulować Pani Wójt oraz pracownikom urzędu za sprawne pozyskiwanie funduszy na inwestycje w naszej gminie.

W tym miejscu chciałabym bardzo wyraźnie rozdzielić kwestię czysto rachunkową od kwestii strategii i sposobu zarządzania gminą. Regionalna Izba Obrachunkowa pozytywnie opiniując dokumenty bilansowe Gminy potwierdza jedynie to, że budżet pod względem rachunkowym spina się w urzędowych tabelach. RIO nie bada jednak, czy dany wydatek był celowy, czy był sensowny społecznie i czy przyniósł mieszkańcom realną korzyść. RIO nie sprawdza celowości – to jest wyłączny, ustawowy obowiązek Rady Gminy.

Czasami pojawia się argument, że „przecież Rada te uchwały budżetowe zatwierdzała”. Oczywiście, jako radna popieram ogólne ramy finansowe, bo zależy mi na rozwoju gminy i nie chcę blokować inwestycji. Nie mam jednak na etapie sesji pełnego wglądu w szczegóły wykonawcze, konkretne umowy czy koszty częściowe opracowań. O wielu detalach dowiaduję się dopiero po fakcie, z odpowiedzi na interpelacje czy zapytania. I właśnie analiza tych szczegółów skłania mnie do refleksji nad naszą strategią inwestycyjną.

Pierwsza kwestia to gospodarka wodno-ściekowa. Gmina otrzymała subwencję rozwojową w listopadzie 2021 roku na łączną kwotę 2 482 960 zł. Część tych środków, ponad 640 000 zł przeznaczono na następujące zadania: dokumentację w Kolonii Przerąb (27 000 zł), fotowoltaikę przy hydroforniach w Przerębie i Masłowicach (191 900 zł) oraz przepompownię i sieć w Hucie Przerębskiej (421 100 zł). Pozostała kwota została zaangażowana dopiero pod koniec 2025 roku na zakup wozu asenizacyjnego o wartości 2 398 500 zł. Ponieważ informacja o konieczności pilnego wydatkowania tych środków z obawy przed ich zwrotem trafiła do Rady dość późno, zabrakło czasu na głębszą dyskusję. Warto zadać pytanie, czy w obliczu budowy nowoczesnej oczyszczalni ścieków w Masłowicach, bardziej racjonalne i oczekiwane przez mieszkańców nie byłoby przeznaczenie tych funduszy na budowę sieci przyłączy kanalizacyjnych? Zakup tak kosztownego pojazdu w tak małej gminie budzi pytania o rentowność i koszty późniejszego utrzymania.

Dodatkowo, w samym 2025 roku na dokumentację, wnioski i analizy w tym dziale wydano łącznie 143 760 zł (w tym 99 000 zł na Program Funkcjonalno-Użytkowy oraz blisko 15 000 zł na analizę rozwiązań zamiennych). Jaki jest dzisiejszy, realny efekt? Nowa oczyszczalnia o przepustowości 312 metrów sześciennych przyjmuje obecnie zaledwie około 15 metrów sześciennych ścieków na dobę. Oznacza to, że nowoczesny obiekt pracuje na około 5% swoich możliwości. Widzimy więc, że zabrakło korelacji czasowej między oddaniem inwestycji a realnym podłączeniem mieszkańców do sieci. Jednocześnie wciąż zmagamy się z problemami niskiego ciśnienia wody, czystości wody w sieci i wycieków. Przy tak dużych nakładach finansowych, efekty powinny być dla ludzi szybciej odczuwalne.

Druga kwestia to demografia. Raport jasno wskazuje, że nasza gmina się wyludnia – w 2025 roku odnotowaliśmy 25 urodzeń przy 56 zgonach, a saldo migracji to minus 51 osób. W tym kontekście realizacja projektu w kwocie 4 596 785,90 zł na termomodernizację budynków szkolnych w Kraszewicach i Przerębie, które obecnie nie pełnią funkcji oświatowych, wywołuje pytania o ich przyszłe przeznaczenie. Inwestycje mają sens, gdy służą ludziom i zatrzymują ich w gminie, a nie gdy generują koszty utrzymania pustych obiektów. Jako radna, chciałabym poznać długofalowy plan Pani Wójt na zagospodarowanie tych przestrzeni.

Trzecia kwestia to transparentność i kultura dialogu. Samorządność powinna opierać się na wzajemnym partnerstwie. Abyśmy mogli budować zaufanie, przepływ informacji między urzędem a Radą musi być płynny i pełny. Niestety, w minionym roku zbyt często odnosiłam wrażenie, że kluczowe informacje otrzymujemy z opóźnieniem.

Zdarzają się też sytuacje niejasne dla mieszkańców, jak np. ta związana z zajezdnia autobusową przy szkole w Strzelcach Małych. Teren ten został ogrodzony jako plac budowy i wyłączony z ruchu, a po pewnym czasie, mimo braku widocznych prac, taśmy zdjęto i znów odbywa się tam parkowanie pojazdów. Takie sytuacje budzą dezorientację i osłabiają zaufanie do komunikatów płynących z urzędu.

Bardzo zależy mi na podniesieniu standardów debaty na tej sali. Kiedy zadaję merytoryczne pytania, reprezentując swoich wyborców, oczekuję rzeczowych odpowiedzi. Przenoszenie dyskusji na grunt osobisty, komentowanie tonu wypowiedzi, gestów czy uwag o „uśmiechaniu się pod nosem” nie służy powadze tego miejsca. Konstruktywna krytyka i odmienne zdanie są fundamentem demokracji, a nie powodem do osobistych urazów. Chciałabym, aby każdy radny na tej sali mógł czuć się szanowany, niezależnie od tego, czy zgadza się z linią urzędu, czy też zgłasza wątpliwości.

Biorąc pod uwagę wszystkie te aspekty, jako niezależna radna podjęłam następujące decyzje:

1. **Zagłosuję za** przyjęciem sprawozdania finansowego, wyrażając tym samym szacunek dla rzetelnej pracy Pani Skarbnik i pracowników urzędu.
2. W głosowaniu nad absolutorium **wstrzymam się od głosu**, co wynika z moich zastrzeżeń dotyczących planowania i płynności realizacji strategicznych inwestycji.
3. W głosowaniu nad wotum zaufania **zagłosuję przeciw**. Jest to wyraz mojej troski o jakość zarządzania środkami publicznymi oraz apel o przywrócenie partnerskiego, pełnego szacunku dialogu między organem wykonawczym a Radą Gminy.

Dziękuję Państwu za uwagę.

Margoneta Soler

